

Gen.1.1-9

Říká se, že prvních jedenáct kapitol Bible zachycuje prehistorii člověka, jeho mytologickou minulost. Jenomže prehistorie přerůstá v historii a historie se, jak známo neustále opakuje. Takže bychom se mohli na těch prvních jedenáct kapitol dívat jako na určité typologické příběhy, které se v různých obměnách neustále opakují.

O co šlo v příběhu stavby města a věže, který jsme si tady četli?

Lidé, jednotní v řeči i činech, se rozhodli vybudovat město s věží. Použili veškerý svůj důvtip, aby i přes nepřízeň prostředí či nedostatek vhodného materiálu docílili svého. Na tom není nic špatného. Využili své schopnosti, použili rozum, který jim Hospodin dal, využili sdílenou a předávanou životní zkušenost. Jejich motivací bylo se zviditelnit, učinit si jméno. Ani na tom by nebylo nic až tak špatného. Problém je v tom, že neznají své hranice, neznají limity svého konání.

A tak Hospodin jejich jednání neschvaluje, neboť v této počáteční pozitivní aktivitě vidí ještě netušené nebezpečné důsledky. Člověk se nikdy nespokojí s tím, čeho dosáhl, chce stále více. No, a protože v jednotě je síla, tak jim Hospodin tuto jednotu naruší. Zamotá jim jazyky, tak, že si přestanou rozumět. Jaké to asi musí být, ráno se probudit a nerozumět svému sousedovi, svým dětem. A tak se rozptýlili po celé zemi. V čem byl chyba? Obvyklá odpověď teologů je: Přestali spoléhat na Hospodina. Chtěli být jako On, chtěli být jako Bůh. Co to ale fakticky znamená? Jednak si přestali uvědomovat limity, které jim Bůh dal, ať už si pod tím představíme cokoliv. Jednak se nějakým způsobem vymkli z řádu stvoření.

Ale nechme staré časy.

Jakpak vypadá situace dnes? Dnešní člověk vzal svoji existenciální situaci pevně do svých rukou. Emancipoval se od Boha, nebo ho přímo popřel. Jediným kritériem si je on sám. On rozhoduje, co je dobré a špatné, prospěšné a škodlivé. To by nemuselo být tak špatné, kdyby při tom bral v potaz Boží nároky na jeho chování, nebo řečeno profánně morální kritéria, ze kterých plyne apel na trvale udržitelnou existenci na harmonii s ostatním stvořením, na harmonii s druhými lidmi či národy, na harmonii s přírodou, jíž je člověk součástí. Jenomže člověk, hnaný touhou uspokojovat svoje materiální potřeby nebere na nic ohledy. A tak se blíží k bodu, kdy si přestává rozumět se svým bližním i s prostředím, ve kterém žije. Ne po stránce jazykové, ale po stránce společného soužití. Ženeme se za svými cíli a nevnímáme bližního vedle sebe. Přestáváme respektovat přírodu, způsobujeme zánik druhů, aniž bychom si uvědomovali, že na konci řetězce vyhynulých druhů můžeme být my sami. Přestáváme si rozumět, v rodině, v církvi, ve společnosti, na celém světě. To, co je pro mě jasné jako facka, to je pro druhého tak nepřijatelné, že by mi ji nejraději hned dal. Když se rozhlédneme po státech kolem sebe, vidíme, že konsenzus většiny, je většina několika procent. Tedy každé názorové či volební vítězství, je tak trochu lepší porážkou. Přestáváme si rozumět. Dostáváme se do podobné situace, jako lidé těsně před vynuceným upuštěním od svého autonomního díla. Dostáváme se tedy zřejmě do nějakého přelomového období. Do jakého? Jaké bude? Máme ho vyhlížet s nadějí nebo se ho bát? Z přečteného příběhu vidíme, že nejsme, jako lidstvo, v podobném bodě poprvé. To prvotní rozptýlení bylo

nakonec pozitivní, i když pro tu první generaci frustrující. Zalidnili jsme celou planetu.

Na celém tom příběhu je podstatná jedna věc. Hospodin nikde neříká: Já vás opustím, já vás zatratím, nebo ještě hůře: já vás nechám na pospas sobě samým. Ovšem, ani se nikde neříká: já se vám budu vnučovát, já si vynutím vaši pozornost nebo snad dokonce: já udělám všechno za vás, nic takového.

Situace tedy není zoufalá. Máme naději. Naděje tedy tady je, ale musíme o ni usilovat. Musíme se o ni drát. Protože naděje není samozřejmá.

Naděje vyžaduje, abychom vyrazili na cestu. Na začátku tedy musí být jakási analýza, nebo chcete-li pokání. To není něco pasivního, nějaká ponížená zkroušenost, obvykle ve strachu před trestem. Pokání má část pasivní, kde si uvědomuji, kde dělám chybu a část aktivní, kde se tuto chybu snažím napravit. To vše samozřejmě není tak snadné.

Stačí se podívat na sbor, ve kterém žijeme. Zdánlivě všichni vycházíme ze stejného základu, ale přitom jsme hluboce rozdělení. Kdo má pravdu? Čí pohled je správný? Dá se to zajistit hlasováním? Rozhodnutím staršovstva? Asi sotva. Toto, to rozdělení, tu skoro absolutní individualizaci, to je třeba brát jako realitu nejen sboru či církve, ale celého dnešního světa. Tedy rodiny, církve, státu, planety. Tak jako když se onen stavitel probudil, a zjistil, že mu nikdo nerozumí. Čí jazyk byl ten správný? A tak se v první řadě museli učit znovu spolu žít, když překonali krizi toho zmatení. Museli se začít poslouchat. Začít se tolerovat, vytvořit nějaký konsenzuální rámec soužití. Ne takového, který je vynucen převahou několika hlasů, ale takového, na kterém se shodne velmi výrazná většina. Tedy ne něco jako naše prezidentské volby, brexit,

volby v USA či Rakousku. Ušmudlaná nejtěsnější převaha, často i docílená podvodem, lži nebo nemístným vměšováním. Ještě horší varianta, na kterou všichni dnes sází, je řešení silou. Já tě převálcuju a.... zaseju nenávist, která časem přinese své trpké ovoce.

To není moc lákavá představa světa, bez ohledu na to, zda ta těsná většina mluví pro nás, nebo proti nám. Zda my jsme ten válec, nebo ti válcovaní. Neboť to znamená, že v každé společnosti je i velké množství „těch druhých“, těch převálcovaných, těch přehlasovaných, a tudíž frustrovaných. Jak si máme v takové společnosti počínat, jak máme žít? Máme se budoucnosti bát, izolovat se od... koho?, od zbytku planety, Evropy, církve, rodiny?, nebo se nechat strašit těmi zastrašenými? Ozbroit se? Instalovat bezpečnostní rámy. Bát se každého, koho jsem ještě neviděl nebo kdo vypadá jinak? -- Naprosto ne!! Přece tento svět je v dobrých Božích rukou. A my máme povinnost (vůči Bohu, bližním i sobě) tuto skutečnost vnímat, prožívat a šířit. Žijeme ve společnosti, kde nám v podstatě nic neschází. A na toto radostné zjištění bychom měli reagovat tím, že se budeme snažit pomáhat těm, kteří tak radostní nejsou, kterým něco schází. Těm, kteří nemají domov, protože o něj tak či onak přišli, těm, kteří nemají rodinu, těm, kteří si nemají jak vydělat na živobytí, těm, kteří ze strachu ztratili naději atpod. A to bez ohledu na to, zda se nám líbí či nikoliv, zda jsou nám jejich názory blízké, zda pochází z kultury, které rozumím či nikoliv. Všichni jsme totiž stejné rovnocenné lidské bytosti, všichni jsme děti Boží. A tuto různost se musíme naučit vnímat, musíme ji umět respektovat, musíme se s ní naučit žít. Jen tak máme možnost obnovit jednotu Božího stvoření v jeho různosti a naplňovat to, proč jsme byli do tohoto světa povoláni. Amen